

ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W LATACH 2014-2020

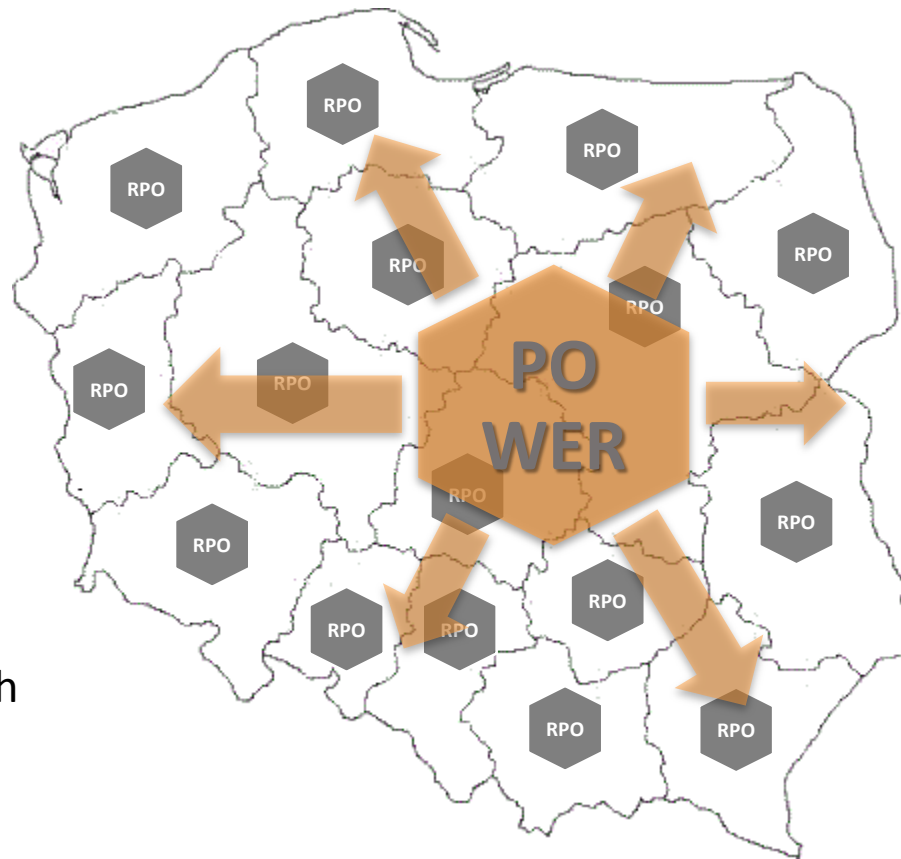
Zespół ds. wykonywania przez Polskę Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych

Warszawa, 30 czerwca 2015 r.

EFS w latach 2014-2020

Decentralizacja

Program Operacyjny
Wiedza Edukacja Rozwój
16 Regionalnych
Programów Operacyjnych

Miejsce Wytycznych w strukturze dokumentów programowych

Wytyczne horyzontalne – minister właściwy ds. rozwoju regionalnego

- dotyczą programów krajowych i 16 RPO
- zakres interwencji określają poszczególne programy wynegocjowane z KE i mają charakter nadrzędny nad Wytycznymi
- określają jednolite i minimalne zasady wdrażania programów krajowych i RPO
- dotyczą różnych obszarów tematycznych np. zatrudnienie, edukacja, włączenie społeczne, zdrowie, rewitalizacja
- dotyczą różnych aspektów wdrażania np. kwalifikowalności wydatków, wyboru projektów
- dotyczą zasad horyzontalnych np. zasady partnerstwa, równości szans

Wytyczne programowe – dotyczą jednego programu, instytucja zarządzająca programem operacyjnym

Kontekst programowania 2014-2020

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Cele tematyczne (CT)

CT 8 Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników

CT 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

CT 10 Inwestowanie w edukację, umiejętności i kształcenie przez całe życie

Priorytety inwestycyjne (PI)

PI 9i Aktywna integracja

PI 9iv Usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym

PI 9v Ekonomia społeczna

Równość szans, niedyskryminacja i dostępność

- ✓ **Sposób realizacji działań** – elementarna zasada horyzontalna obowiązująca przy programowaniu wsparcia z Funduszy Europejskich i realizacji przedsięwzięć z udziałem środków UE.
- ✓ **Obszar interwencji Funduszy Europejskich** (eliminacja barier, poprawa dostępności, zwiększanie uczestnictwa).

Kontekst Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla ON oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn

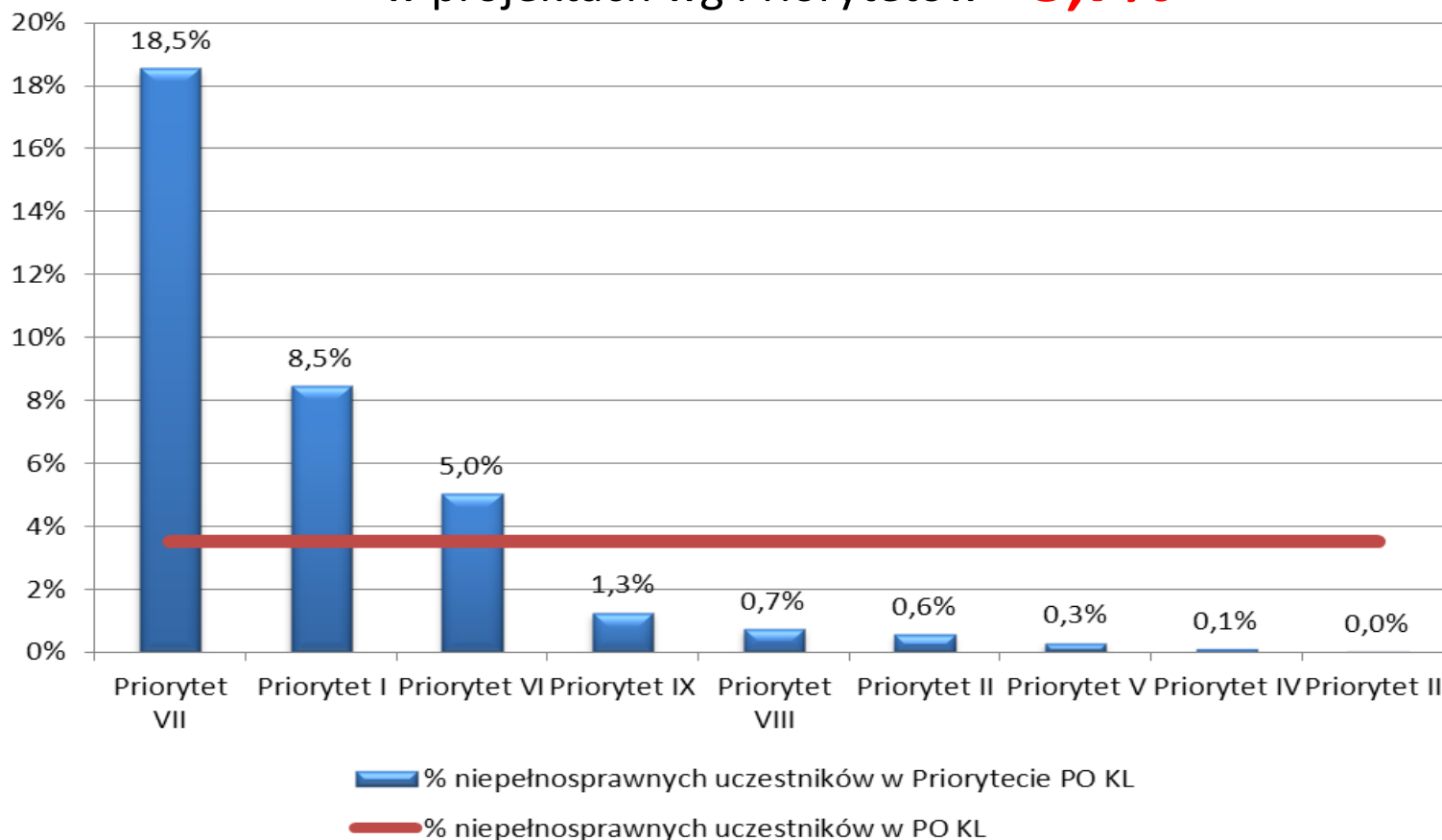
Konieczność zapewnienia dostępności dla osób o różnych potrzebach funkcjonalnych:

- **Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych** – zmiana paradygmatu postrzegania i podejścia do osób z niepełnosprawnościami
- **Realizacja celów Strategii Europa 2020** – m.in. zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 do co najmniej 75%
- **Rozporządzenie Ogólne PE i Rady (UE) nr 1303/2013** z dnia 17 grudnia 2013 r. (załącznik I, pkt. 5.4 Dostępność, warunki ex-ante)
- **Umowa Partnerstwa** (zobowiązanie PL do wdrożenia zapisów Konwencji w ramach EFSI – *Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020*)
- **Inicjatywa Grupy ON Inclusion 14-20** – propozycje systemowych rozwiązań gwarantujących dostępność EFSI dla osób z niepełnosprawnościami

Uwarunkowania – ograniczony dostęp ON do wsparcia EFS

Udział ON w ogólnej liczbie uczestników projektów, którzy rozpoczęli udział w projektach wg Priorytetów – **3,7%**

Źródło: sprawozdanie okresowe z realizacji PO KL

Zakres Wytycznych

- **Cel wytycznych** – zapewnienie dla wszystkich instytucji uczestniczących w realizacji programów operacyjnych zgodności sposobu wdrażania PO oraz spójnego podejścia dla EFS, EFRR i FS
- **Słownik** – m.in. nowe pojęcia (np. *dostępność, uniwersalne projektowanie, racjonalne usprawnienia*) lub definiowane na nowo (np. *osoby z niepełnosprawnościami* via osoby niepełnosprawne)
- **Realizacja wsparcia – rozwiązania horyzontalne**
- **System wdrażania** przez zapewnienie dostępności – wszystkich produktów realizowanych projektów: zasobów cyfrowych, budynków – uniwersalne projektowanie; mechanizm racjonalnych usprawnień

Słownik – nowe pojęcia

- **Osoby z niepełnosprawnościami** – przyjęto stosowanie definicji osób z niepełnosprawnościami oznaczające osoby w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego

Rozwiązania horyzontalne

- ✓ **Wszystkie PO realizowane w ramach funduszy polityki spójności** powinny zaplanować mechanizmy przeciwdziałające wszelkim formom dyskryminacji, w tym ze względu na niepełnosprawność i płeć
- ✓ Obowiązują **wszystkie instytucje uczestniczące w realizacji programów operacyjnych**, m.in. instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające
- ✓ **Wymagane podejście *dual approach* dla programów operacyjnych współfinansowanych z EFS; zalecane dla programów współfinansowanych z pozostałych funduszy**; w przypadku programów, które nie przewidują bezpośredniego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami planowane wsparcie powinno być analizowane pod kątem potencjalnego wpływu na sytuację tych osób
- ✓ Podkreślenie **elementów powszechnie obowiązujących w prawie**, które jednak nie są w wystarczającym stopniu egzekwowane

Dostępność informacyjna (1)

- Wszystkie zasoby cyfrowe tworzone **przez instytucje oraz w ramach projektów** muszą być zgodne z § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z 12 kwietnia 2012 r. WCAG 2.0 AA (25 zaleceń dla redaktorów stron internetowych) = muszą spełniać kryteria dostępności
 - ✓ niedostosowanie stron internetowych – problem horyzontalny
 - ✓ dostępny serwis internetowy pozwala na **wygodne, intuicyjne korzystanie z jego zasobów** – dzięki takiemu podejściu z zasobów mogą korzystać wszystkie osoby wykluczone cyfrowo
 - ✓ dostępność danego serwisu jest **uzależniona od zamawiających (instytucji, projektodawców) dany serwis**

Dostępność informacyjna (2)

- W przypadku organizowania spotkań, które wymagają rejestracji uczestników, **zgłoszenie specjalnej potrzeby** (np. format materiałów) **obliguje instytucje do jej spełnienia** m.in. zapewnienia dokumentów i innych materiałów w dostępnej formie, systemów wspomagających słyszenie, transmisji audiowizualnych w zależności od zgłoszonych potrzeb itd.

Dostępność architektoniczna

- Wszystkie działania współfinansowane w ramach projektów EFS, EFRR, FS, w których na etapie rekrutacji zidentyfikowano możliwość udziału ON **muszą być realizowane w budynkach dostosowanych architektonicznie**, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r.
- **Wymogi obowiązują także instytucje systemu wdrażania przy organizacji spotkań**

Racjonalne usprawnienia (1)

Możliwość finansowania, a co za tym idzie kwalifikowania wydatków związanych z mechanizmem

- Każde racjonalne usprawnienie wynika z: **1. dysfunkcji uczestnika projektu, 2. barier otoczenia, 3. charakteru usługi w projekcie**
- **W projektach dedykowanych** wydatki na sfinansowanie mechanizmu są wskazane we wniosku o dofinansowanie
- **Elastyczność budżetu projektu** umożliwia przesuwanie środków w ramach budżetu na ten cel, gdy w projekcie pojawią się ON o specjalnych potrzebach
- Wariantem jest umożliwienie **wnioskowania o zwiększenie wartości dofinansowania**
- **Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.**

Racjonalne usprawnienia (2)

Przykładowy katalog kosztów racjonalnych usprawnień:

1. koszt specjalistycznego transportu na miejsce realizacji wsparcia;
2. dostosowanie architektoniczne budynków niedostępnych (np. zmiana miejsca realizacji projektu; budowa tymczasowych podjazdów; montaż platform, wind, podnośników);
3. dostosowanie infrastruktury komputerowej (np. wynajęcie lub zakup i instalacja programów powiększających, mówiących, kamer do kontaktu z osobą posługującą się językiem migowym, drukarek materiałów w alfabecie Braille'a);
4. dostosowanie akustyczne (wynajęcie lub zakup i montaż systemów wspomagających słyszenie, np. pętli indukcyjnych, systemów FM);
5. asystent tłumaczący na język łatwy; asystent ON; tłumacz języka migowego lub tłumacz-przewodnik; przewodnik dla osoby mającej trudności w widzeniu;
6. zmiana procedur;

Uniwersalne projektowanie

Wszystkie produkty projektów EFS, EFRR, FS (m.in. usługi, infrastruktura, produkty, towary) są dostępne dla wszystkich osób, w tym również dostosowane do potrzeb ON = muszą być tożsame z koncepcją uniwersalnego projektowania

- Decyzja w zakresie dostosowania produktu powinna być **każdorazowo poprzedzona analizą dostępności do potrzeb potencjalnych użytkowników danego produktu projektu i możliwością wystąpienia wśród nich ON**
- W przypadku szczególnych projektów, w których zasada dostępności produktów nie znajduje zastosowania, w treści wniosku o dofinansowanie projektu powinna znaleźć się informacja o „neutralności” wraz z uzasadnieniem
 - ✓ brak standardów dostępności
 - ✓ konieczność przeszkolenia kadr – brak adekwatnych kompetencji (ocena dostępności we wniosku o dofinansowanie, kontrola trwałych produktów wytworzonych w projektach)

Inne proponowane rozwiązania

- **System preferencji** dla wnioskodawców, którzy w procesie rekrutacji pracowników premiuja osoby niepełnosprawne – niezasadna obligatoryjność zapisu, kwestie preferencji powinny być autonomiczne w ramach IZ, prymat kwalifikacji
- **Klauzule społeczne** w zakresie zatrudniania ON – ocena zasadności zastosowania klauzul, kryteria

Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze edukacji na lata 2014-2020

- Działania na rzecz edukacji włączającej:
 - organizacja dodatkowych zajęć specjalistycznych dla uczniów z niepełnosprawnościami w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych
 - dostosowanie pomieszczeń w OWP oraz zakup specjalistycznych pomocy dydaktycznych zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania
 - finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień np. zatrudnienie asystenta ucznia, dostosowania posiłków z uwzględnieniem, specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakupu pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych
 - preferowanie działań służących poprawie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie pedagogiki specjalnej

Dziękuję za uwagę

Paulina Pietrasik

paulina.pietrasik@mir.gov.pl

Wydział Zarządzania, Departament EFS
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju